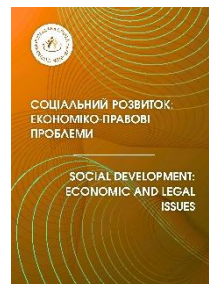

e-ISSN 3083-6018

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК: економіко-правові проблеми

<https://www.eu-scientists.com/index.php/sdel>

Концептуальні засади інноваційного розвитку: теоретичний аспект

Наталія П. Дяченко ^{1*}

¹ Київський університет інтелектуальної власності та права (Україна). Кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри кібербезпеки, інформаційних технологій та економіки.

* Автор-кореспондент, e-mail: n.diachenko@ukr.net

СТАТТЯ

АНОТАЦІЯ

Дослідницька

DOI:

[10.70651/3083-6018/2025.3.02](https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.3.02)

Авторське право
© 2025 авторія

Цей твір
ліцензовано на
умовах Ліцензії
Creative Commons
«Із Зазначенням
Авторства –
Некомерційна 4.0
Міжнародна»
(CC BY-NC 4.0).

Інноваційний розвиток є ключовим чинником успіху та конкурентоспроможності в сучасному світі, який динамічно змінюється. Розуміння сутності інновацій та їх впливу на економічне зростання, соціальний прогрес та сталий розвиток є важливим завданням для науковців, політиків та суб'єктів господарювання. Актуальність наукових досліджень теоретичних підходів до формування засад інноваційного розвитку обумовлена тим, що розробка ефективних стратегій та державної інноваційної політики потребує розуміння теоретичних засад інноваційного розвитку. Метою роботи є дослідження базових теоретичних положень сучасних теорій інноваційного розвитку. Ідентифіковано чинники впливу впровадження інновацій на суспільний розвиток. Виявлено, що технічний прогрес, конкуренція та державна політика є базовими чинниками ефективності інноваційної діяльності. Встановлено, що відомими фундаторами класичної економічної теорії (XVIII–XIX ст.), які наголошували на важливості оновлення товарів та послуг були Адам Сміт, Девід Рікардо та Жан-Батіст Сей; приділили увагу дослідженню впливу впровадження інновацій на суспільний розвиток й розробники теорії еволюційної економіки (XX ст.), серед яких Йозеф Шумпетер, Річард Нельсон та Сідней Вінтер; засновниками сучасної теорії інноваційних систем (XX–XXI ст.) є Крістофер Фрімен та Бенгт-Оке Лундвалл. Описано традиційну модель інноваційного розвитку – модель «потрійної спіралі», обґрунтовано переваги Концепції «четверної спіралі», яка є відносно новим підходом до розуміння та управління інноваційними процесами, що набув поширення у XXI столітті. Наголошено, що державна політика у сфері інновацій має бути спрямована на розвиток людського капіталу. Високий рівень людського капіталу формує передумови сталого економічного розвитку держави. Теорія людського капіталу має бути основою для розробки ефективної інноваційної політики.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

інновації, інноваційний розвиток, теорії інформаційних систем, громадянське суспільство.

e-ISSN 3083-6018

SOCIAL DEVELOPMENT: Economic and Legal Issues

<https://www.eu-scientists.com/index.php/sdel>

Conceptual Foundations of the Innovative Development: Theoretical Aspect

Nataliia Diachenko ^{1*}

¹ Kyiv University of Intellectual Property and Law (Ukraine). PhD in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Cybersecurity, Information Technology and Economics.

* **Corresponding Author**, e-mail: n.diachenko@ukr.net

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Research Article

DOI:

[10.70651/3083-6018/2025.3.02](https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.3.02)

Copyright © 2025
by author

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution – NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0)

Innovative development is a key factor of success and competitiveness in the modern world, which is dynamically changing. Scientists, politicians, and business entities need to understand the essence of innovations and their impact on economic growth, social progress, and sustainable development. The relevance of scientific research on theoretical approaches to the formation of the principles of innovative development is because the development of effective strategies and state innovation policy requires an understanding of the theoretical principles of innovative development. The work aims to study the basic theoretical provisions of modern theories of innovative development. The factors of the influence of the introduction of innovations on social development have been identified. It has been found that technical progress, competition, and state policy are the basic factors of the effectiveness of innovative activity. It has been established that the famous founders of classical economic theory (XVIII–XIX centuries), who emphasized the importance of updating goods and services, were Adam Smith, David Ricardo and Jean-Baptiste Say; the developers of the theory of evolutionary economics (XX century) also paid attention to the study of the impact of the introduction of innovations on social development, including Joseph Schumpeter, Richard Nelson and Sydney Winter; the founders of the modern theory of innovation systems (XX–XXI centuries) are Christopher Freeman and Bengt-Åke Lundvall. The traditional innovative development model is described as the "triple helix" model. The advantages of the "quadruple helix" concept are substantiated, which is a relatively new approach to understanding and managing innovation processes, which has become widespread in the XXI century. It is emphasized that state policy in the field of innovation should be aimed at the development of human capital. A high level of human capital forms the prerequisites for the sustainable economic development of the state. The theory of human capital should be the basis for the development of effective innovation policy.

KEYWORDS

innovation, innovative development, information systems theories, civil society.

1. Вступ

У ході цивілізаційного розвитку зростала потреба оновлення асортименту й поліпшення якості товарів та модернізації послуг. Поява нових знарядь праці обумовлювала зростання ефективності сільськогосподарської діяльності, розвиток ремесел, освіти та науки (табл. 1).

Таблиця 1. Вплив упровадження інновацій на суспільний розвиток

Сфера	Особливості впливу
Виробництво сільськогосподарської продукції	Поява плуга, зрошувальних систем та нових методів обробки землі, були життєво важливими для формування продовольчої безпеки.
Розвиток ремесел та торгівлі	Винахід колеса став революційним кроком у розвитку транспорту та механізмів. Винахід гончарного круга, ткацького верстата та інших інструментів сприяв розвитку ремесел та торгівлі.
Будівництво та інфраструктура	Винахід бетону, арки, купола та інших архітектурних елементів дозволив створювати більш складні та величні споруди.
Військова справа	Винахід колесниці, металевої зброї, облогових машин та інших військових інновацій відіграв важливу роль у військових конфліктах.
Культура та освіта	Винахід писемності дозволив передавати знання та інформацію на відстані та зберігати їх для нащадків. Винахід папірусу, книгодрукування та інших культурних інновацій сприяв поширенню знань та розвитку культури. Спостереження за зірками та планетами сприяло розвитку астрономії та створенню календарів.
Металургія	Винахід способів обробки металів, таких як мідь, бронза та залізо, призвів до створення нових інструментів, зброї та предметів побуту.

Джерело: узагальнено автором.

Інноваційний розвиток був важливим чинником розвитку стародавніх цивілізацій. Інновації сприяли вирішенню різноманітних завдань, з якими стикалися давні суспільства, та створювали умови для подальшого розвитку культури, економіки та технологій.

2. Огляд літературних джерел

Аналізу впливу інноваційних процесів на соціально-політичний та економічний суспільний розвиток присвячено ряд робіт вітчизняних науковців, зокрема еволюцію теоретичних підходів до інноваційного розвитку в економічній науці дослідив Б. Хахула [1]. Сутність, значення та візуалізація складових інноваційного розвитку підприємства ідентифікували К. Дорошкевич, Н. Колінко та Р. Дзвоник [2]. Методологічні підходи щодо оцінки розвитку інноваційної діяльності підприємства дослідила І. Мушеник [3]. При цьому концептуалізація інноваційного розвитку не втрачає своєї актуальності і її теоретичне осмислення потребує нових розвідок, основу яким покладено у попередніх роботах автора [4–6].

3. Постановка завдання

Метою статті є дослідження базових теоретичних положень сучасних теорій інноваційного розвитку. На виконання мети поставлено завдання ідентифікувати та систематизувати сучасні теорії інноваційного розвитку.

4. Методи та матеріали

У процесі дослідження використано такі загальнонаукові та спеціальні методи: історико-логічний у процесі аналізу динаміки змін теоретичних підходів обґрунтування базових положень інноваційного розвитку, групування при узагальненні теоретичних підходів;

абстрактно-логічний, синтезу, екстраполяції для обґрунтування теоретичних узагальнень та формулювання висновків.

5. Результати та обговорення

Протягом історії розвитку ринкових відносин одним з найефективніших чинників, що мотивували виробників оновлювати товари та послуги, була і є конкуренція між виробниками та торговцями.

Серед соціальних чинників вмотивування виробників оновлювати товари та послуги був і є престиж – у деяких культурах володіння певними товарами та послугами вважалося престижним, що й стимулювало виробників до створення більш розкішних та вишуканих виробів, які могли б задовольнити потреби заможних клієнтів.

Технологічний прогрес завжди був базовим рушієм інноваційного розвитку. Винаходи та відкриття нових технологій були і є наразі важливим чинником оновлення виробничих процесів, товарів та послуг.

Базовим чинником забезпечення економічного розвитку була і є державна політика, нормативні державні акти сприяли розвитку торгівлі, захищали права виробників і споживачів, сприяли впровадженню нових технологій та гарантуванню якості товарів та послуг.

Відомими фундаторами класичної економічної теорії (XVIII–XIX ст.), які наголошували на важливості оновлення товарів та послуг були Адам Сміт, Девід Рікардо та Жан-Батіст Сей.

Приділили увагу дослідженню впливу впровадження інновацій на суспільний розвиток й розробники теорії еволюційної економіки (XX ст.), серед яких Йозеф Шумпетер, Річард Нельсон та Сідней Вінтер.

Засновниками сучасної теорії інноваційних систем (XX–XXI ст.) є Крістофер Фрімен та Бенгт-Оке Лундвалл.

Теорія інноваційних систем є важливим напрямком дослідження в економіці, який вивчає як створюються, поширюються та використовуються нові знання та технології для сприяння економічному розвитку. Ці теорії розглядають інновації не як окремі події, а як складні процеси, що відбуваються в рамках взаємопов'язаних систем.

Крістофер Фрімен (англ. Christopher Freeman, 1921–2010 pp.), видатний британський економіст, який зробив значний внесок у розвиток теорії інновацій та еволюційної економіки, відомий своїми дослідженнями довгострокових економічних циклів, технологічних змін та ролі інновацій у економічному розвитку.

У своїй роботі «Економіка промислових інновацій» (англ. The economics of industrial innovation, 1974) [7] К. Фрімен розглядає інновації як складний процес, що включає не тільки наукові відкриття, але й їхнє впровадження у виробництво та поширення на ринку.

Він підкреслює, що інновації є результатом взаємодії різних чинників, таких як науково-технічний прогрес, економічні умови, соціальні потреби та інституційне середовище.

Дослідивши різні типи інновацій – продуктові, технологічні, організаційні, маркетингові та ін. – К. Фрімен зазначає, що кожен тип інновацій має свої особливості та впливає на економічний розвиток по-різному.

Дослідивши роль підприємців та фірм у інноваційному процесі К. Фрімен підкреслив, що саме підприємці є ключовими фігурами, які здатні перетворювати наукові відкриття на комерційно успішні продукти та послуги.

Вивчивши вплив інновацій на конкурентоспроможність фірм та економічне зростання К. Фрімен наголошував, що інновації є важливим чинником успіху на ринку та сприяють підвищенню продуктивності праці, створенню нових робочих місць та економічному розвитку в цілому.

К. Фрімен досліджував роль технологічних революцій у довгостроковому економічному розвитку. Він стверджував, що кожна технологічна революція (наприклад, поява парової машини, електрики, інформаційних технологій) призводить до глибоких змін в економіці та суспільстві.

Дослідивши особливості державної політики у сфері інновацій, К. Фрімен підкреслював, що держава може відігравати важливу роль у створенні сприятливого середовища для інновацій,

зокрема, шляхом підтримки наукових досліджень, розвитку інфраструктури та сприяння співпраці між різними суб'єктами інноваційного процесу.

Серед напрямків сфери досліджень К. Фрімена необхідно виокремити неошумпетеріанство, національні інноваційні системи тощо (табл. 2).

Таблиця 2. Ключові положення наукових досягнень К. Фрімена

Напрямок	Сутність
Неошумпетеріанство	К. Фрімен був одним із засновників неошумпетеріанської школи, яка розвиває ідеї Й. Шумпетера про вирішальну роль інновацій та підприємництва в економічному розвитку. Він підкреслював, що інновації є не тільки джерелом економічного зростання, але й чинником, що визначає структуру економіки та її довгострокові тенденції.
Довгі хвилі Кондратьєва	К. Фрімен досліджував довгострокові економічні цикли, відомі як хвилі Кондратьєва, пов'язані зі змінами в технологічному розвитку. Він стверджував, що кожна довга хвиля характеризується появою нових ключових технологій, які спричиняють значні зміни в економіці та суспільстві.
Національні інноваційні системи	К. Фрімен зробив внесок у розвиток концепції національних інноваційних систем, яка розглядає інновації як результат взаємодії різних акторів, таких як університети, дослідницькі інститути, підприємства та уряд. Він підкреслював важливість створення сприятливого середовища для інновацій, яке б сприяло співпраці між цими акторами та забезпечувало ефективне поширення нових знань та технологій.
Економіка науково-технічного прогресу	К. Фрімен досліджував економічні аспекти науково-технічного прогресу, зокрема, вплив технологічних змін на продуктивність, зайнятість та конкурентоспроможність. Він також вивчав роль науки і технологій у вирішенні глобальних проблем, таких як зміна клімату та сталий розвиток.

Джерело: узагальнено автором на основі [7].

Роботи К. Фрімена мають велике значення для розуміння процесів інноваційного розвитку та розробки ефективних стратегій сприяння економічному зростанню. Ідеї К. Фрімена вплинули на багатьох дослідників та політиків, які займаються питаннями інноваційного розвитку. Його роботи використовуються для аналізу сучасних економічних тенденцій та розробки стратегій сприяння технологічному прогресу. Він також був активним учасником міжнародного наукового співтовариства та зробив значний внесок у розвиток міжнародного співробітництва в галузі науки і технологій.

Бенгт-Оке Лундвалл (англ. Bengt-Åke Lundvall, 1941 р. н., Швеція), відомий економіст, професор, заслужений професор економіки на факультеті бізнесу та менеджменту Ольборгського університету (Данія), один із засновників та провідних теоретиків концепції національних інноваційних систем, зробив значний внесок у розвиток еволюційної економіки та дослідження інновацій.

Бенгт-Оке Лундвалл є автором багатьох впливових праць, які зробили значний внесок у розвиток теорії інновацій та еволюційної економіки.

Серед його ключових робіт необхідно виокремити «Національні системи інновацій: на шляху до теорії інновацій та інтерактивного навчання» (англ. National Systems of Innovation: Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning, 1992) [8], в якій автор розглядає інновації як результат взаємодії різних суб'єктів, таких як університети, дослідницькі інститути, підприємства, уряд та інші організації, що формують мережі та взаємодіють між собою для створення та поширення нових знань.

Б.-О. Лундваллом підкреслює, що успіх інновацій залежить від ефективності функціонування всієї системи, а не тільки від окремих її елементів (табл. 3).

Розроблена Б.-О. Лундваллом Концепція національних інноваційних систем, стала важливим інструментом для аналізу та порівняння інноваційного розвитку різних країн.

Його роботи використовуються для аналізу сучасних економічних тенденцій та розробки стратегій сприяння технологічному прогресу.

Теорія інноваційних систем є важливим напрямом дослідження, який вивчає інноваційний процес як складну систему взаємопов'язаних елементів.

Таблиця 3. Ключові аспекти теорії Бенгт-Оке Лундвалла

Напрямок	Характеристика
Національні інноваційні системи (НІС)	Б.-О. Лундвалл, як один з творців концепції НІС, що розглядає інновації як результат взаємодії різних суб'єктів, таких як університети, дослідницькі інститути, підприємства, уряд та інші організації, що формують мережі та взаємодіють між собою для створення та поширення нових знань, наголошував, що успіх інновацій залежить від ефективності функціонування всієї системи, а не тільки від окремих її елементів
Навчання у процесі взаємодії (англ. Learning by interacting)	Б.-О. Лундвалл, акцентуючи увагу на важливості навчання у процесі взаємодії між різними учасниками інноваційного процесу, стверджував, що знання та навички не тільки передаються, але й створюються в результаті спільної діяльності та обміну досвідом
Еволюційна економіка	Будучи прихильником еволюційного підходу до дослідження економіки Б.-О. Лундвалл розглядає економічні явища як результат еволюційного процесу, де ключову роль відіграють технологічні зміни, інновації та адаптація до нових умов
Інноваційна політика	Б.-О. Лундвалл акцентує увагу на важливості формування ефективної державної інноваційної політики спрямованої на створення сприятливого середовища для інноваційної діяльності.

Джерело: узагальнено автором на основі [8].

Основними положеннями теорій інноваційних систем є системний характер інновацій та еволюційний характер розвитку (табл. 4).

Таблиця 4. Основні положення теорій інноваційних систем

Положення	Сутність
Системний характер інновацій	Інновації є результатом взаємодії різних акторів, таких як університети, дослідницькі інститути, підприємства, уряд та інші організації. Ці актори формують мережі та взаємодіють між собою, сприяючи створенню та поширенню нових знань.
Значення інституцій	Інституції, такі як закони, правила, стандарти та культурні норми, відіграють важливу роль у функціонуванні інноваційних систем. Вони можуть сприяти чи, навпаки, стримувати інноваційний розвиток.
Регіональний та національний контекст	Інноваційні системи можуть формуватися на різних рівнях – регіональному, національному або навіть глобальному. Кожен рівень має свої особливості та характеризується різним набором акторів та інституцій.
Еволюційний характер розвитку	Інноваційні системи постійно розвиваються та змінюються під впливом технологічних, економічних та соціальних чинників. Цей розвиток може відбуватися як поступово, так і стрибкоподібно.

Джерело: узагальнено автором на основі [8].

Теорії інноваційних систем є важливими для розуміння того, як відбувається інноваційний розвиток. Вони допомагають визначити ключові чинники, що впливають на успіх інновацій, та розробити ефективні стратегії сприяння інноваційному розвитку на різних рівнях.

Протягом XX–XXI століть теорії інноваційних систем зазнали значного розвитку. З'явилося багато різних підходів та моделей, які враховують різні аспекти інноваційного процесу.

Традиційно модель інноваційного розвитку розглядалась, як *модель «потрійної спіралі»* взаємодії між трьома ключовими групами суб'єктів:

- університети (освіта та наука), які є генераторами нових знань, проводять дослідження та готують кваліфіковані кадри;
- підприємства (бізнес), які комерціалізують нові знання, створюють інноваційні продукти та послуги, сприяють економічному зростанню;
- уряд (державна) – створює сприятливі умови для інновацій, фінансує дослідження, розробляє політику та регулювання.

Сучасні теорії інноваційних систем продовжують розвиватися, враховуючи нові виклики та можливості, що виникають у зв'язку з глобалізацією, цифровою трансформацією та іншими тенденціями.

Концепція «четверної спіралі» (англ. Quadruple Helix, XXI ст.) є відносно новим підходом до розуміння та управління інноваційними процесами, який набув поширення у XXI столітті. Модель «четвертої спіралі», вперше була описана в 2009 р. Ю. Караяннісом і Д. Кемпбелл. Ця концепція розширює традиційну модель «потрійної спіралі», додаючи до неї ще один елемент – громадянське суспільство, яке включає в себе громадян, громадські організації, засоби масової інформації та інші групи, що представляють інтереси суспільства (табл. 5).

Таблиця 5. Особливості впливу громадянського суспільства на ефективність інноваційних процесів

Напрямок	Сутність
Формулює суспільний попит на інновації	Визначає потреби та очікування суспільства щодо нових продуктів, послуг та технологій.
Бере участь у розробці та оцінці інновацій	Формує громадську думку щодо напрямків розвитку інновацій, їхньої безпеки та етичних аспектів.
Сприяє поширенню інновацій	Інформує громадськість про нові розробки, сприяє їхньому впровадженню та адаптації

Джерело: узагальнено автором на основі [8].

Впровадження штучного інтелекту та машинного навчання у бухгалтерський облік є Серед переваг Концепції «четверної спіралі» доцільно виокремити залучення громадянського суспільства до інноваційного процесу (табл. 6).

Таблиця 6. Переваги Концепції «четверної спіралі»

Напрямок	Опис
Комплексне розуміння інноваційного процесу	Врахування інтересів та потреб усіх зацікавлених сторін, сприяння створенню більш збалансованих та ефективних інноваційних рішень.
Підвищення легітимності інновацій	Залучення громадянського суспільства до інноваційного процесу сприяє підвищенню довіри до нових розробок та їхньому успішному впровадженню.
Стимулювання соціальних інновацій	Концепція «четвертої спіралі» сприяє розвитку соціальних інновацій, спрямованих на вирішення суспільних проблем та покращення якості життя.

Джерело: узагальнено автором.

Положення Концепції «четвертої спіралі» є базовими у розвитку теорії інновацій та практики їхнього впровадження оскільки вони обумовлюють важливість залучення всіх зацікавлених сторін до інноваційного процесу та сприяють формуванню більш збалансованих та ефективних інноваційних рішень [10].

Важливою складовою сучасної теорії інноваційного розвитку є теорія людського капіталу, яка розглядає людину як носія знань, навичок та здібностей, які є ключовими чинниками економічного зростання та інновацій.

Концептуальними положеннями теорії людського капіталу, як складовою сучасної теорії інноваційного розвитку є те, що людський капітал, як сукупність набутих знань, навичок, здібностей та досвіду людини, які можуть бути використані для виробництва товарів та послуг є важливим чинником економічного зростання.

Інвестиції в освіту, охорону здоров'я та професійний розвиток сприяють накопиченню людського капіталу, адже кваліфіковані та освічені працівники є більш продуктивними та здатними створювати інноваційні продукти та послуги.

Інвестиції в людський капітал сприяють підвищенню продуктивності праці, зростанню доходів та поліпшенню якості життя.

Державна політика у сфері інновацій має бути спрямована на розвиток людського капіталу. Високий рівень людського капіталу формує передумови сталого економічного розвитку держави. Теорія людського капіталу має бути основою для розробки ефективної інноваційної політики.

Важливою складовою сучасної теорії інноваційного розвитку є теорія знань, основними положеннями якої є те, що:

– знання – це інформація, яка була інтерпретована та організована людиною і може бути використана для вирішення проблем та досягнення цілей.

- знання можуть бути явними (формалізованими та задокументованими) та неявними (ті, що зберігаються в голові людини та передаються через досвід та спілкування);
- знання є важливим чинником інноваційного розвитку, адже вони використовуються для створення нових продуктів, послуг і технологій та підвищення ефективності існуючих виробничих процесів;
- знання можуть бути об'єктом купівлі-продажу на ринку знань, на якому компанії та окремі люди можуть купувати та продавати ліцензії на використання патентів, програмного забезпечення та інших видів інтелектуальної власності.

Поширення знань є важливим чинником інноваційного розвитку. Чим більше людей мають доступ до нових знань, тим більше можливостей для створення та поширення інновацій.

Теорія знань є важливою складовою сучасної теорії інноваційного розвитку. Вона підкреслює роль знань як ключового чинника інновацій та обґрунтовує необхідність інвестицій у розвиток освіти, науки та інновацій для забезпечення сталого економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності країни.

Важливою складовою сучасної теорії інноваційного розвитку є мережева теорія, яка пояснює, як взаємодія між різними суб'єктами сприяє створенню та поширенню інновацій. Інновації є результатом взаємодії між різними суб'єктами, такими як університети, дослідницькі інститути, підприємства, уряд та інші організації. Ці суб'єкти формують мережі, в яких відбувається обмін знаннями, досвідом та ресурсами.

Мережі можуть бути різними за формою та структурою:

- формальними (наприклад, спільні підприємства);
- неформальними (наприклад, особисті контакти між дослідниками).

Мережева теорія є основою для розробки ефективної інноваційної політики. Державні програми, спрямовані на розвиток інновацій, мають враховувати роль мереж у інноваційному процесі та сприяти їхньому розвитку.

Інструменти мережевої теорії сприяють виявленню причин різного рівня інноваційного розвитку регіонів чи країн. Регіони з розвиненими мережами між університетами, дослідницькими інститутами та підприємствами мають більше шансів на успіх у створенні та впровадженні нових технологій.

Мережева теорія є основою для розробки ефективних стратегій розвитку інноваційного потенціалу. Компанії та регіони можуть використовувати мережеву теорію для ідентифікації ключових партнерів та побудови ефективних мереж співпраці.

Мережева теорія підкреслює важливість співпраці та обміну знаннями. Для успішного інноваційного розвитку необхідно створювати умови для співпраці між різними суб'єктами та сприяти обміну знаннями та досвідом.

Отже, мережева теорія є важливою складовою сучасної теорії інноваційного розвитку. Вона пояснює, як взаємодія між різними суб'єктами сприяє створенню та поширенню інновацій, та є основою для розробки ефективної інноваційної політики.

6. Висновки

Теоретичні підходи до формування засад інноваційного розвитку постійно еволюціонують, відображаючи зміни в економіці та суспільстві. Сучасні теорії інноваційного розвитку підкреслюють системний характер інновацій та необхідність координації між різними суб'єктами. Важливим чинником інноваційного розвитку є також участь громадянського суспільства у інноваційних процесах. Актуальність подальших наукових досліджень теоретичних підходів до формування засад інноваційного розвитку обумовлена тим, що розробка ефективних стратегій та державної інноваційної політики потребує розуміння теоретичних засад інноваційного розвитку.

References

1. Khakhula, O. (2022). Theoretical foundations of the development of innovative activity in the agricultural sector of the Ukrainian economy. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, (9), 55–60. <https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/9>

2. Doroshkevych, K., Kolinko, N., & Dzvonyk, R. (2024). Innovative development of an enterprise: essence, meaning and visualization of components. *Ekonomichnyi prostir*, (190), 8–14. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-2>.
3. Mushenyk, I. (2021). Methodological approaches to assessing the development of innovative activity of an enterprise. *InterConf*, (58), 21–24. <https://doi.org/10.51582/interconf.21-22.05.2021.003>.
4. Radynskyy, S., Ratynskiy, V., Lobodina, Z., Shpylyk, S., Pohrishchuk, H., Dobizha, N., Bei, S., Diachenko, N., Diachenko, V., & Piniak, I. (2024). Devising investment strategies as a source of financial support to the development of territorial communities in the era of digitalization. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 6(13 (132)), 38–47. <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2024.316235>
5. Radynskyy, S., Ratynskiy, V., Diachenko, N., Diachenko, V., Krupka, A., Lobodina, Z., Pohrishchuk, H., Dobizha, N., Shpylyk, S., & Bendiuh, V. (2024). Improving the financing mechanism for the development of local communities based on the use of digital technologies. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 2(13 (128)), 35–46. <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2024.300908>
6. Diachenko, V., Diachenko, N., Suray, I., Novachenko, T., & Vasiurenko, O. (2022). Modern trends of innovative activity ensuring growth and sustainable development of the economy of Ukraine. *Scientific Horizons*, 25(7), 31–42. [https://doi.org/10.48077/scihor.25\(7\).2022.31-42](https://doi.org/10.48077/scihor.25(7).2022.31-42)
7. Freeman, C. (1974). The economics of industrial innovation. *Penguin Books*. https://www.researchgate.net/publication/200465537_The_Economics_of_Industrial_Innovation
8. Lundvall, B.-Å. (1992). National Systems of Innovation: Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning. *London: Pinter Publishers*. <https://doi.org/10.7135/UPO9781843318903>.
9. Diachenko, N., Aleksandrov, O., Diachenko, V., & Kovalenko, N. (2021). Innovative development as a prerequisite for increasing public trust. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, (10), 103–108. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.10.103>
10. Aleksandrov, O., Demchenko, S., & Dyachenko, N. (2019). The activities of public organizations as a mechanism for coordinating interests in the process of forming and implementing public policy in Ukraine. In *Mental meetings: collection of scientific papers* (pp. 8–16). Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine; Siversky Institute of Regional Studies.